

REFERAT

Møte i Fagrådet for geit

Tidspunkt:	Onsdag 10. desember kl.11:30 - Torsdag 11. desember kl.15:00, 2008
Sted:	Garder kurs- og konferansesenter, Sogndalsveien 3, 2060 Gardermoen
Til stede:	Ingrid Arneng (leder), Veronica Fagerland, Magnhild Nymo, Ola Søgnesand, Helga Kvamsås, Thor Blichfeldt, Gunnar Klemetsdal (vara, tilstede kun 10.12.) og Trine Bjørnerås (sekretær)
Forfall:	Gunnar Klemetsdal (frfall 11.12.)

Saker:

Sak 31/08	Innkalling og saksliste
Sak 32/08	Referat fra møtet i fagrådet for geit 17. oktober 2008
Sak 33/08	Økonomi avl og semin – regnskap 2008 og foreløpig budsjett 2009
Sak 34/08	Orientering om Sunnylvn-prosjektet
Sak 36/08	Kåring av bukkekje
Sak 37/08	Avkomsgransking av bukker
Sak 38/08	Semin 2008 og 2009
Sak 39/08	Veiledende livdyrpriser
Sak 40/08	Arbeidsplan for avl og semin på geit
Sak 41/08	Statuett for beste avkomsgranska bukk
Sak 42/08	Gjennomgang av strategiplan
Sak 43/08	Økonomi avl og semin – budsjett 2009
Sak 44/08	Ekstraordinært investeringstilskott, geit
Sak 45/08	Møteplan
Sak 46/08	Referatsaker
Sak 47/08	Eventuelt

Sak 31/08 Innkalling og saksliste

Sakspapirene var på plass kort tid før møtet. Det ble bedt om at papirene er på plass noe tidligere ved neste møte i Fagrådet for geit.

Vedtak: Innkalling og sakliste godkjennes.

Sak 32/08 Referat fra møtet i fagrådet for geit 17. oktober 2008

Dokument som fulgte saken:

- Referat fra møtet i Fagrådet for geit 17. oktober 2008.

Vedtak: Referatet fra 17. oktober 2008 godkjennes.

Sak 33/08 Økonomi avl og semin – regnskap 2008 og foreløpig budsjett 2009

Saksbehandler: Thor Blichfeldt

Dokumenter som fulgte saken:

- Avls- og seminbudsjett 2009 – geit

Det ble gått igjennom foreløpig budsjett for 2009. Endelig budsjett blir behandlet i sak 43/08.

Sak 34/08 Orientering om Sunnylven-prosjektet

Saksbehandler: Helga Kvamsås

Dokumenter som fulgte saken:

- Notat om Sunnylven-prosjektet

Saksutredning:

Sunnylven-prosjektet er inne i en viktig fase. Kjeingstiden er spredd fra desember 08 til mars 09, og dermed vil halvkrysningene komme i produksjon fra og med desember. Det ble gitt en orientering om status per i dag, organisering og aktiviteter fremover.

Ca 400 geiter i Sunnylven bukkering ble inseminert med rasen fransk alpin. Avkommene født vinteren 2007 og 2008 ble genotypa, med varierende hell. Det er viktig å få tatt nye prøver av de som mangler resultat. Halvkrysningene kommer i produksjon f.o.m. desember 2008.

Sammensetningen av prosjektgruppa er endret til;
Helga Kvamsås, TINE Rådgivning, leder
Trine Bjørnerås, NSG
Steffen Nordang, TINE Rådgivning
Lars Egil Foldal, TMV Ørsta
Knut Erik Grindaker, TINE FoU
Tor Lie, Sunnylvn Bukkering
Astrid Tronstad Dyrkorn, Sunnylvn Bukkering.

Aktiviteter som tar til i 2009/2010 er måling av koagelfasthet, analyse av proteinsammensetning, lukt og smak og forsøksysting av melken til de halvkryssede dyrene. Andre registreringer som vil bli gjort er prøvetaking gjennom geitkontrollen, jurvurdering, fôringsopplegg og vurdering av bruksegenskaper (bein, hårlag, eksteriør, størrelse, vekt og lynne).

Vedtak: Fagrådet mener at økonomien i dette prosjektet er viktig. Fagrådet ber om en rapport over brukte midler og andre ressurser hittil, og en plan fram til ferdigstillelse av prosjektet.

De 60-70 individene som mangler resultater av genstatus må få disse analysert så fort som mulig.

Sak 35/08 Høringsuttalelser – ny organisering av geitavlen

Saksbehandlere: Trine Bjørnerås og Thor Blichfeldt

Dokumenter som fulgte saken:

- Sammenstilte svar
- Svar fra TINE Rådgivning

Saksutredning:

Et notat vedrørende ny organisering av geitavlen ble sendt ut på høring den 17.10.08. Notatet gikk ut til alle fylkeslag, avlsutvalg, bukkeringer, TINE og Fagrådet for geit, samt at det ble lagt ut på NSG sine nettsider. Det har vært en del tilbakemeldinger, der noen var mer utfyllende enn andre. Fem fylkeslag, en geiterepresentant, en enkeltbesetning, et avlsutvalg, tre bukkeringer og en gruppe med bønder i et område har svart.

De største utfordringene innen geitavlen ligger i å få til at:

1. Den aktive avlspopulasjonen er så stor som mulig, helst alle medlemmene i geitkontrollen.
2. Flest mulig av geitholderne bruker semin til 25-50 % av flokken (omløp tas med naturlig paring).
3. Det blir avkomsgransket et stort antall bukker (minst 200), i en kombinasjon av avkomsgransking i bukkering, i egen flokk og i semin.

Den formelle organisering av geitavlen må på best mulig måte bidra til å løse disse utfordringene.

I tillegg bør det understrekes at organiseringen må tilpasses den økonomiske rammen som er stilt til rådighet for avl og semin på geit. Disponeringen av midlene målrettes slik at de bidrar best mulig til å løse utfordringene vi har.

Avlstiltakene

Avlstiltakene drøftes i påfølgende saker:

- Kåring av bukkekje i sak 36/08
- Avkomsgransking i sak 37/08
- Semin i sak 38/08

Vedtak: Fagrådet for geit anbefaler overfor styret i NSG at den formelle organiseringen av geitavlen i regi av Norsk Sau og Geit fra 1. januar 2009 består av følgende ledd og oppgaver:

- 1) Fagrådet for geit i NSG
Fagrådet er rådgivende for styret og administrasjonen i NSG og fortsetter med uendret mandat og sammensetning. Fylkeslagene foreslår medlem til Fagrådet fra sin region.
- 2) Fagforum geit
Fagforum geit legges ned som formelt organ i NSGs organisasjonsplan.
- 3) Avlsavdelingen i NSG og NSG Semin AS
Avls- og seminvirksomheten på geit gjennomføres ved en hensiktsmessig utnytting av de felles ressursene for sau og geit. Arbeidet ledes av avls- og seminsjefen. Rådgiver geit i avlsavdelingen har ansvaret for den daglige gjennomføringen av avlsarbeidet.
- 4) Avlsutvalget i fylket
Avlsutvalget i fylket legges ned fra 1. januar 2009. Bukker som eventuelt er i avlsutvalgets eie fordeles på bukkeringene i fylket. Resterende midler knyttet til avlsarbeidet på geit i fylkeslaget disponeres av fylkeslaget til beste for avl og semin i hele fylket.

Ansvar for oppgavene som tidligere var tillagt avlsutvalget (kåring, disponering av bukker og veiledning til bukkeringene) overføres til NSGs avlsavdeling.

- 5) Bukkeringene
Bukkeringene beholdes som avlstiltak for avkomsgransking av bukker. Alle ringene blir ansvarlig for sin egen økonomi og drift. Faglig veiledning og kontroll legges til Rådgiver geit.
- 6) Alle geitholdere
Alle geitholderne med mjølkeproduksjon er målgruppe for NSGs avlsarbeid.

Alle geitholdere bør utnytte den avlsframgangen som skapes, fortrinnsvis

gjennom bruk av semin, alternativt gjennom kjøp av bukker med forventet høy avlsverdi.

Medlemmene i Geitkontrollen bør bidra til avsframgangen gjennom bruk av bukker fra avlssystemet, gjennomføring av paringene slik at far til påsatte geitkje er kjent, samt med nøyaktige registreringer i samsvar med regelverket for Geitkontrollen.

7) Samarbeid med TINE

NSG vil samarbeide tett med rådgivingsapparatet i TINE og tilby opplæring om avl til rådgiverne. Men avlsbudsjettet tillater ikke at det inngås noen formell landsomfattende avtale om kjøp av rådgivingstjenester til geitholderne. Avlsrådgivningen som utføres av TINEs rådgivere vil inngå som en del av grunnpakka og/eller betalte tjenester i Geitkontrollen som i dag.

TINE oppfordres til å organisere "Geiteringer" som skal gi et tilbud til alle geitholderne over hele landet om opplæring innen alle fagområder av geitholdet og bidra til et godt fagmiljø.

Sak 36/08 Kåring av bukkekje

Saksbehandler: Trine Bjørnerås

Dokumenter som fulgte saken:

- Notat om betydningen av kåring som avlstiltak
- Regler for kåring av bukker og dømning av melkegeit (6.3.2008)

Saksutredning:

Vi ønsker denne saken på dagsorden for å få en diskusjon rundt det prinsipielle. Målet er ikke å vedta nytt regelverk. Vi trenger en god diskusjon for å kunne lage et forslag til nytt regelverk, som vi igjen kan ta opp som vedtakssak ved neste Fagrådsmøte.

Diskusjonen gikk grundig gjennom:

1. For hvem kåringene skal gjelde
2. Hvor kåringene skal foregå
3. Hvilken hensikt kåringene har
4. Kostnader
5. Dommere

Vedtak: Regelverket skal reflektere følgende prinsipper:

1. Alle geitholdere i geitekontrollen skal få tilbud om kåring av bukkekje, og bør kåre bukkekje som skal settes inn i som avlsbukk i egen flokk, ring eller for salg. Kåringsresultatene skal rapporteres inn til NSG sentralt, også for bukker som vrakes.
2. Kåring gjennomføres av dommer som er "autorisert" av NSG. Dommeren må også ta ansvaret for innrapporteringen. NSG lager et register over autoriserte dommere.

3. Kåringsreglene revideres for vedtak i neste møte i Fagrådet for geit.
4. Praktisk organisering av karingene legges fram på neste møte i Fagrådet for geit.

Sak 37/08 Avkomsgransking av bukker

Saksbehandler: Thor Blichfeldt

Dokumenter som fulgte saken:

- Notat om avkomsgransking framover

Saksutredning:

Avkomsgransking er det viktigste avlstillaket. Vi må finne tiltak som gir et innsett av et stort antall prøvebukker av god kvalitet. Økt bruk av semin er nøkkelen for å få satt inn gode prøvebukker og få beregnet indekser som er sammenlignbare mellom besetninger/bukkeringer.

Når antall bukkeringer går ned og semingranskingen går tungt, er avkomsgransking i egen flokk et alternativ. Dette gjør at man får med de små flokkene i avlsarbeidet, noe som er viktig for det felles ansvaret man har rundt populasjonsforvaltningen.

Avkomsgransking kan foregå på tre måter:

- Avkomsgransking ved naturlig paring
 - I bukkering
 - I en besetning
- Avkomsgransking ved semin

Vedtak: Fra og med bedekningssesongen 2009 gjelder følgende krav knyttet til prøvebukker som setter til avkomsgransking:

- Avlsverdi som bukkekje
En bukk som settes inn som prøvebukk til avkomsgransking må være kåra og ha en avlsverdi på minst 110 ved karing. Kravet heves til 115 i 2010 og 120 i 2011.
- Offisiell indeks
For å få publisert offisiell indeks for bukk gransket i en besetning, må bukken ha minst 5 døtre i produksjon med minst en kontroll og en mjølkeprøve, samt jurvurdering. Besetningen som har døtre etter bukker i gransking må i samme årgang ha satt på minst 5 døtre etter seminbukker.
- Elitebukk til semin
Så snart den offisielle indeksen foreligger, har NSG Semin rett til å kjøpe inn bukken til satser vedtatt av Fagrådet for geit.

Bukkekje brukt i 2008 og som oppfyller kravene over, kan meldes inn for avkomsgransking.

Godtgjørelse for gransking i en flokk fastsettes ved neste møte i Fagrådet for geit.

Avkomsgransking i egen flokk kan føre til at vi ikke lenger tar inn prøvebukker til semin. Som en overgang vil det i 2009 bli tatt inn prøvebukker til semin, men flere elitebukker.

Sak 38/08 Semin 2008 og 2009

Saksbehandler: Trine Bjørnerås

Orientering om seminsesongen 2008

Inntaket av seminbukkene

Det ble tatt inn fem elitebukker (en fra friskere geiter) til semin og 14 prøvebukker, derav seks halvkryssninger og åtte norske (tre fra friskere geiter). Inntransporten gikk fint. Bukkene ankom Hjermestad den 25.-27. juni i uke 26.

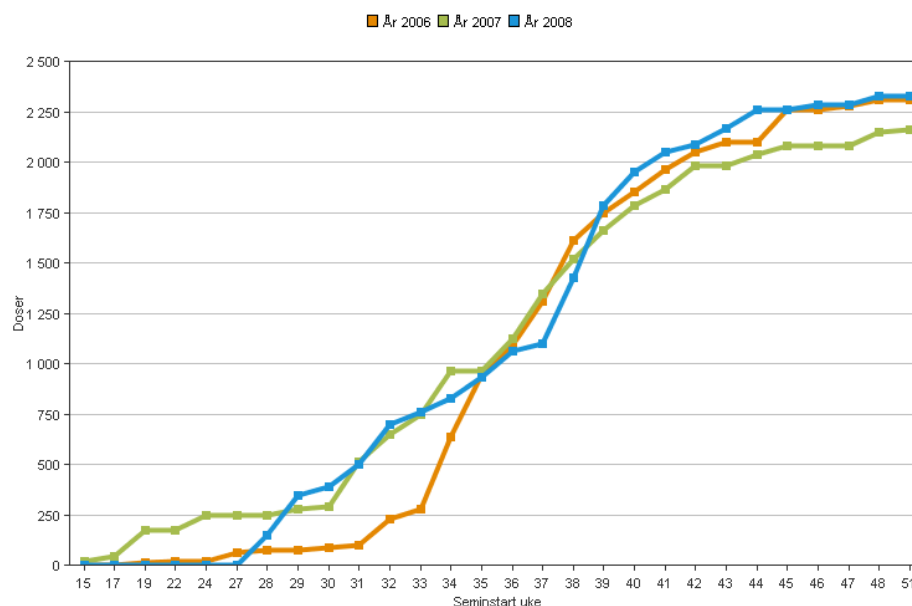
Produksjonen av buksesæd

2008011 Siksjøprinsen og 2008895 Bazar er to prøvebukker inne til semin som ikke er i salg, da de ikke har produsert nok sæd.

Dosesalg

Det er solgt noen flere doser i år enn i fjor. Antall utsendte doser i uke 48 lå på 2328. I fjor på samme tid var det sendt ut 2150 doser totalt. Det er solgt 388 doser elitesæd, 757 doser prøvebukksæd og 257 doser av halvkryssningene. Resten av salget er fra lagersæd (926 doser). Det er ikke solgt nok av alle de nye prøvebukkene. Det viser seg at mye av prøvebukksæden kommer i retur i dunken. Vi har oversikt over antall solgte doser per bukk, men dette blir ikke et reelt tall i forhold til inseminering. Det ble sendt ut dunker med sæd fra årets bukker fra den 30. juli. Ti dunker med fjorårets sæd gikk ut før den tid. Totalt er det sendt ut 85 dunker i år.

Figuren nedenfor viser solgt sæd i 2008 sammenlignet med 2007 og 2006. Det ble sendt ut 10 dunker med sæd før årets bukker kom i produksjon.

Kurs i eierinseminasjon

Det ble gjennomført kurs i eierinseminering i forbindelse med geitedagene i Vinje. Det var vellykket og kan føres videre til neste års geitedager. Det ble i tillegg arrangert tre lokale kurs i 2008.

Innrapporterte inseminasjoner

Kun 12 eierinseminører har rapportert inn sine resultater (innrapporteringsprosent 9,2). Gjennomsnittlig tilslag for disse ble 69 %.

Seminsesongen 2009

En del produsenter er misfornøyde med at de ikke får benyttet årets seminbukker, da de inseminerer før sæd fra årets bukker legges ut for salg. De som inseminerer tidlig mener NSG bør ta inn bukker til semin tidligere på året.

Vedtak: Inntaket av nye bukker blir i slutten av juni 2009. Antall prøvebukker tilpasses kapasiteten for semingransking. Utvalgsriteriet ved inntak av bukkene er avlsverdi, kaseingenstatus og slektskap. Godtgjørelse for seminbukkene og priser ved bruk av semin 2009 fastsettes på neste Fagrådsmøte.

Enhver paring og inseminering skal registreres i geitkontrollen. Dette tas opp i Nettverk Geit for å få formidlet til geiterådgiiverne i TINE viktigheten med innrapportering.

Sak 39/08 Veiledende livdyrpriser

Saksbehandler: Trine Bjørnerås

Dokumenter som fulgte saken:

- Prisberegning på kje fra Friskere geiter
- Salg av eldre dyr, TINE Rådgivning

Saksutredning:

Det trengs veiledende priser på granska bukker, kåra bukkekje og geitkje. Det må fastslås grunnpris, indekstillegg, semintillegg, friskere geiter tillegg og alder/vekt tillegg. Det finnes allerede et prisberegningssystem på kje i forbindelse med friskere geiter og for salg av eldre dyr fra TINE Rådgivning. Er det tilfredsstillende med veiledende priser fra TINE/Friskere Geiter? NSG bør ha veiledende priser på bukker.

Vedtak: Prisberegningssystemene på kje fra friskere geiter og eldre dyr fra Tine Rådgivning er tilfredsstillende for hunndyr, men bør oppdateres. NSG vil operere med linker til disse prisberegningssystemene.

NSG opererer med kun hanndyrpriser. Administrasjonen i NSG utarbeider et forslag til veiledende priser på kåra bukker til neste fagrådsmøte, basert på avlsverdi, alder og vekt.

Verdisatser for tap av dyr på NSG sine nettsider må oppdateres av administrasjonen.

Sak 40/08 Arbeidsplan for avl og semin på geit

Saksbehandler: Thor Blichfeldt

I 2009 vil vi prioritere følgende aktiviteter

1. Implementere den nye organisasjonsplanen, spesielt samarbeidet med TINEs rådgivere
2. Utarbeide støtteverktøy på web for bukkeringene og medlemmene i geitekontrollen for å styrke avlsarbeidet i den enkelte besetning (Avl i buskapen)
3. Kåring
Nytt regelverk, praktisk gjennomføring
4. Utarbeide nytt regelverk for avkomsgransking av bukker og starte opp gransking i samsvar med de nye reglene

5. Organisere tilbud om kaseingentesting?
6. Semin
Inntak av bukkene, eierinseminasjonskurs
7. Sunnlyvenprosjektet
8. Optimalisering av avkomsgranskingen (teoretiske beregninger)
9. Beregne de genetiske parametrene på nytt

Vedtak: De viktigste punktene i arbeidsplanen er avlsinformasjon, avl i buskapen og kåringsarbeid. Detaljerte arbeidsoppgaver vil bli fastsatt ved et senere møte.

Sak 41/08 Statuett for beste avkomsgranska bukk

Saksbehandler: Trine Bjørnerås

Saksutredning:

Avlsstatuetten deles ut av NSG etter innstilling fra Fagrådet for geit. Reglene for tildeling av avlsstatuetten (revidert 1.2.2008) er som følger:

Avlsstatuetten tildeles oppdretter av den bukken som ved indeksberegningen i november det året bukken er omlag 4 år gammel (kåringår + 3), oppnår høyeste avlsindeks. Gjeldene krav til antall døtre med registreringer for å bli avkomsgranska og få en offisiell indeks må være oppfylt.

Dersom det er flere bukker som får den samme beste avlsindeksen, blir den bukken som har flest døtre bak avlsindeksen rangert først.

Tabell 1. De tre bukkene med høyest avlsverdi av alle kåra bukker i 2005.

Kåringår	Navn	Frisk	Avls-verdi	Kas-ein	Delindekser								Døtre i produksjon
					Mjølke	Fett	Prot	Lakt	Frie FS	Celle-tall	Jur-ekst	Ut-mjølke	
2005305	PAUL	2007	134		11	12	11	10	14	12	10	11	14
2005301	BRAKE		134		12	11	11	11	12	12	11	11	38
2005302	BRUSE		132		10	13	12	12	11	13	10	10	13

Bukkene 2005305 Paul og 2005301 Brake har lik avlsverdi på 134. 2005301 Brake har langt flere døtre enn 2005305 Paul. Avlsverdiene er beregnet i november 2008.

Vedtak: Fagrådet for geit tilrår styret i NSG at avlsstatuetten for beste avkomsgranska bukk i 2008 tildeles Sigbjørn Efteland fra Bjerkreim i Rogaland for bukken 2005301 Brake.

Sak 42/08 Gjennomgang av strategiplan

Saksbehandler: Ingrid Arneng

Dokument som fulgte saken:

- Strategi- og handlingsplan for geit 2007-2010

Saksutredning:

På landsmøte i 2007 ble det vedtatt en strategi og handlingsplan for geit 2007-2010. I følge Fagrådets mandat, kan "Fagrådet initiere faglig utvikling på geit i henhold til NSG sin strategi- og handlingsplan for geit." Fagrådet må se på planen for en gjennomgang av status. Strategi- og handlingsplanen skal justeres ved hvert landsmøte, etter først å ha vært på høring i organisasjonens ulike organ.

Strategi- og handlingsplanen for geit skal rulleres på landsmøtet. Foreliggende plan er sett på i Fagrådet, med størst fokus på prosessen videre fram til Landsmøtet, og ikke noe særlig på innholdet i planen.

Vedtak: Fagrådet ber styret fastlegge hvilken prosess som skal føres fram til Landsmøte.

Sak 43/08 Økonomi avl og semin – budsjett 2009

Saksbehandler: Thor Blichfeldt

Saksutredning:

Budsjettet for 2009 ble grundig gjennomgått og tilpasset i henhold til valg omkring kåring osv. Det er ikke rom for kjøp av tjenester av TINE.

Vedtak: Budsjett for 2009 ble godkjent.

Sak 44/08 Ekstraordinært investeringstilskott, geit

Saksbehandler: Ingrid Arneng

Saksutredning:

Det gjenstår enda mange geitebesetninger som ikke har sanert. Det er forskjellige grunner for at disse ikke har gjennomført sanering. Et viktig poeng er at ombygging av driftsbygning evt. nybygg er en svært stor investering. Brukere som ønsker å sanere besetningen sin er viktige bidragsytere i geitemiljøet. Dersom ombygging/nybygg ikke kan realiseres, står vi i fare for å miste disse produsentene. For å unngå at disse brukerne ikke får sanert besetningene sine og dermed legger ned drifta, må det ved neste års jordbruksforhandlinger øremerkes ekstraordinære investeringstilskott til geitebruk som deltar i prosjektet Friskere Geiter.

Vedtak: Fagrådet for geit tilrår styret i NSG å arbeide for at det ved neste års jordbruksforhandlinger øremerkes ekstraordinære investeringstilskott til geitebruk i friskere geiter.

Sak 45/08 Møteplan

Neste møte fastsettes, da kåringsreglement og regler for bukkering og avkomsgransking må være på plass før kårings sesongen tar til.

Vedtak: Neste møte i Fagrådet for geit blir holdt 29.-30. januar 2009.

Sak 46/08 Referatsaker

- a) **Møte i samarbeidsrådet for Geitekontrollen**
Dokument som fulgte referatsaken:
Referat fra møtet i samarbeidsrådet for geitekontrollen
- b) **Møte i Rådgivende gruppe geit**
Dokument som fulgte referatsaken:
Referat fra møtet i rådgivende gruppe geit

Sak 47/08 Eventuelt

- a) **Kaseingesting**
Prøvebukkene som tas inn til semin må minimum være heterozygot for α S1-kasein, dermed er det nødvendig med blodprøve. Bukker til kåring kan testes, men bonden dekker selv prøvetakingskostnadene. NSG dekker analysering av 1 bukk per 20 geiter. Prøven bør tas senest 1-2 måneder før kåring, slik at resultatene er på plass før kåringen. Frister for innsending av prøver og datoer for analysekjøringer vil bli informert om når dette er avtalt. Det vil ikke være mulig for fortløpende testing av bukkekje som fødes.
- b) **Betalingsløype melk**
Bekymringsmelding når det gjelder sterkere stimulans til vinterlevering i de områdene det gjelder, enn til opphold i november og desember i de andre områdene. Det ble presisert at veldig få har lagt radikalt om melkekurven gjennom året. Poenget med betalingsløypen fra TINE er at de prøver å få en kurve som gir produkter som blir etterspurt i markedet.
- c) **Status- kompetansesenter geit**
På Gibostad er de etableringsfasen av et kompetansesenter for geit. Satsningen:
 - 1. Kunnskapsformidler og tilbyder
 - 2. Være aktiv, koordinerende og samlende for næringa
 - 3. Senja VGS, geitfjøs
 - 4. FoU-arbeid
 - 5. Utvikling av flere og bedre geitprodukter